

Bostadsutskottets betänkande

1984/85:3

om vissa frågor avseende byggnadslagstiftningen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas åtta motioner från allmänna motionstiden 1984. Motionerna tar upp frågor som rör byggnadslagstiftningen och den fysiska riksplaneringen.

I fyra motioner behandlas regeringsprövningen beträffande tillkomsten och lokaliseringen av vissa industrianläggningar m. m. enligt 136 a § byggnadslagen. I två av dessa motioner (c) begärs att den s. k. kommunala vetorätten skall gälla uranhanteringens alla led medan i två motioner (m), (c) begärs att hushållningen med träfiberråvara inte längre skall provas enligt lagrummet.

I två motioner (fp), (vpk) begärs en lagreglering av riktlinjerna för den fysiska riksplaneringen.

I en motion (c) behandlas kunskapsförsörjningen avseende den fysiska riksplaneringen medan i en motion (m) beslutsformerna beträffande frågor om markhushållning tas upp.

Utskottet avstyrker samtliga motioner främst med motiveringen att flera av de spörsmål motionärerna tar upp övervägs i arbetet med en plan- och bygglag och med en naturresurslag.

I en reservation (c, vpk) begärs ändring i byggnadslagens 136 a § så att det blir ett krav att uranhanteringens alla led skall provas. I en annan reservation (m, c) föreslås riksdagen begära en ändring i samma paragraf så att det inte längre skall bli nödvändigt att pröva hushållningen med träfiberråvara.

Särskilda yttranden (fp) och (c) har avgivits. I det särskilda yttrandet från (fp) behandlas frågan om lagreglering av riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen medan i yttrandet från (c) tas upp frågan om beslutsordningen avseende markhushållningsfrågor.

Motionerna

I detta betänkande behandlas de under allmänna motionstiden 1984 väckta motionerna 1983/84:

905 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari – med hänvisning till motion 1983/84:902 – hemställs att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande fysiska riksplaneringens riktlinjer.

907 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari – med hänvisning till motion 1983/84:906 – föreslås att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till en särskild naturresurslag i enlighet med vad i motionen anförts.

911 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) vari såvitt nu är i fråga hemställs

(17) att riksdagen som sin mening uttalar att den kommunala vetorätten skall gälla anläggningar i hela kärnbränslecykeln med dess olika led i enlighet med vad som anförs i motionen.

1347 av Kjell Mattsson (c) och Claes Elmstedt (c) vari hemställs att riksdagen beslutar att byggnadslagens 136 a § ändras så att prövningen av förbrukningen av träfiberråvara utgår.

1995 av Sven Eric Lorentzon (m) och Rolf Dahlberg (m) vari hemställs att riksdagen beslutar att den del av prövningen i 136 a § byggnadslagen som gäller hushållning med träfiberråvara upphävs.

1997 av Kjell Mattsson m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen beslutar att andra stycket punkterna 5 och 6 i enlighet med motionens förslag ändras så att de omfattar samtliga led i uranhanteringen.

2068 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) vari såvitt nu är i fråga hemställs

(3) att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som har anförts i motionen beträffande slopad ytterligare insamling av underlag för den fysiska riksplaneringen.

2121 av Per Stenmarck m. fl. (m) vari – med hänvisning till motion 1983/84:2116 – hemställs att riksdagen uttalar sig för att, inom givna riktlinjer för den fysiska riksplaneringen, de kommunala och statliga regionala organen själva får göra rimliga avvägningar mellan markhushållningsintressen och övriga regionalpolitiska intressen och därvid även beakta naturvårdens och kulturminnesvårdens intressen.

Uppgifter i anslutning till motionerna

Förberedelser för en ny plan- och bygglag och en naturresurslag

Regeringen remitterade i oktober 1983 förslag till ny plan- och bygglag (PBL) till lagrådet. Lagrådet behandlar f. n. förslaget.

Enligt vad numera anges från regeringskansliet är avsikten att riksdagen skall föreläggas en proposition om en PBL våren 1985. Bostadsministern ämnar inom kort föreslå regeringen att till lagrådet remittera ett förslag med ändringar i det i oktober 1983 remitterade förslaget till PBL. I denna lagrådsremiss föreslås att PBL skall träda i kraft den 1 januari 1986.

I en av bostadsdepartementet publicerad promemoria kallad Förslag till lag om hushållning med naturresurser m. m. (Ds Bo 1984:3) läggs fram förslag till lag om hushållning med naturresurser m. m. (NRL). Promemorian som har remissbehandlats bereds f. n. inom bostadsdepartementet. En lagrådsremiss med förslag till NRL avses senare under hösten 1984 överlämnas till lagrådet. Statsministern anförde i regeringsförklaringen den 2 oktober 1984 att förslag om en ny plan- och bygglag och en ny naturresurslag förbereds.

I promemorian anges att NRL avses bl. a. ersätta de verksamhetsanknutna och geografiska riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen, de allmänna

reglerna i byggnadslagstiftningen om att hänsyn skall tas till vissa intressen vid planläggning m. m. samt en del av bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen. I promemorian anges vidare att NRL avses träda i kraft samtidigt som PBL.

Nedan redogörs sammanfattningsvis för de delar av förslagen som aktualiserats i vissa av de i detta betänkande behandlade motionerna.

Regeringsprövningen av tillkomsten och lokaliseringen av vissa industrianläggningar m. m.

Bestämmelserna i 136 a § (BL) om regeringsprövning av viss industriell eller liknande verksamhet infördes, efter förslag i proposition 1972:111 bil. 2 om hushållning med mark och vatten (CU 35, rskr 348), i syfte att utgöra ett av flera genomförandemedel i den fysiska riksplaneringen. Bestämmelserna avsåg därför från början endast prövning av verksamheter som är av väsentlig betydelse för hushållningen med mark och vatten. År 1975 utökades bestämmelserna till att omfatta även prövning av industriell eller liknande verksamhet som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi eller med träfiberråvara. Riksdagen beslöt under våren 1976 att komplettera bestämmelserna om hushållning med träfiberråvara med avseende på prövningspliktens omfattning. Prövningspliktens omfattning i fråga om hushållningen med träfiberråvaror har också ändrats genom riksdagens beslut våren 1983 om ändring i byggnadslagen m. m. Ändringen trädde i kraft den 1 juli 1983. De nu gällande prövningsreglerna innebär sammanfattningsvis att regeringen enligt 136 a § första stycket skall pröva tillkomsten och lokaliseringen av industriell eller liknande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar. Beträffande verksamheter som är av betydelse endast för hushållningen med träfiberråvara kan regeringen delegera beslutanderätten till annan myndighet. I 136 a § andra-sjunde styckena regleras närmare i vilka fall prövning skall ske. Enligt paragrafens andra stycke skall nyanläggning av vissa uppräknade verksamheter alltid provas av regeringen. I tredje och fjärde styckena regleras när prövningsskyldighet föreligger beträffande utvidgningar och andra ändringar vid verksamheter som använder träfiberråvaror. Enligt femte stycket kan regeringen för ett visst fall medge undantag från prövningsskyldigheten, om verksamheten inte är av den betydelse som anges i paragrafens första stycke. Vissa verksamheter där träfiberråvara används skall enligt bestämmelserna i sjätte stycket provas endast med hänsyn till verksamhetens betydelse för hushållningen med träfiberråvara. Regeringen kan dock besluta att verksamheten skall provas även med hänsyn till övriga hushållningsintressen. Bestämmelserna i paragrafens sjunde stycke ger regeringen möjlighet att besluta om prövning av sådana nyanläggningar eller utvidgningar som inte omfattas av bestämmelserna i andra, tredje eller fjärde stycket. För att tillstånd skall kunna lämnas måste enligt åttonde stycket kommun ha tillstyrkt detta.

Prövning av anläggningar för kärnteknisk verksamhet m. m.

Bland de verksamheter som enligt 136 a § andra stycket skall provas med hänsyn till hushållningen med mark och vatten finns atomkraftsanläggning och anläggning för upparbetning av atombränsle. Andra verksamheter som rör hanteringen av uran kan enligt nuvarande bestämmelser provas efter regeringsbeslut i varje enskilt fall.

I promemorian med förslag till NRL anføres att det är viktigt att regeringen tar ett politiskt ansvar för tillkomst och lokalisering även av andra anläggningar inom kärnenergiområdet än de som nu omfattas av provningsplikt enligt 136 a § byggnadslagen. I promemorian föreslås sålunda att anläggningar för kärnteknisk verksamhet som skall provas av regeringen enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet även skall provas av regeringen enligt NRL. Sådan anläggning är enligt förstnämnda lag bl. a. kärnkraftsreaktor, forskningsreaktor samt anläggning för utvinning, framställning, hantering, bearbetning eller slutlig förvaring av kärnämne och anläggning för hantering, bearbetning, lagring eller slutlig förvaring av kärnavfall. Vidare föreslås i promemorian att i NRL skall anges att regeringen skall pröva anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle.

Prövning avseende hushållning med träfiberråvara

Som framgått ovan skall vissa verksamheter avseende hushållning med träfiberråvaror provas enligt 136 a § BL. Sålunda skall nyanläggning av sågverk med en viss årlig produktionskapacitet provas liksom nyanläggning bl. a. av massafabrik, pappersbruk, fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood samt anläggning för framställning av träfiberbränsle och anläggning för eldning med träfiberråvara allt under förutsättning av en viss minsta årlig användning av träfiberråvara. Även utvidgning av anläggning som förbrukar träfiberråvara skall i vissa fall provas.

I avsikt att förenkla prövningen beslöt riksdagen år 1983 (prop. 1982/83:167, CU 32) ändra 136 a § BL.

I promemorieförslaget till NRL – som inte innehåller förslag till reglering med hushållning av träfiberråvara – crinras om att statens industriverk och skogsstyrelsen i en i juni 1983 redovisad rapport kallad Ökad eldning med skogsråvara, Nya möjligheter och konsekvenser, lagt fram förslag till vissa ändringar av provningsreglerna. Rapporten har remissbehandlats. En översyn av de nu diskuterade reglerna pågår inom regeringskansliet varvid övervägs lämplig lagteknisk lösning.

Kunskapsförsörjningen avseende den fysiska riksplaneringen m. m.

I 1972 års riksdagsbeslut om hushållning med mark och vatten angavs för den fysiska riksplaneringen tre huvuduppgifter, nämligen

- att kartlägga dels de långsiktiga önskemål som skilda intressen riktar mot mark och andra naturtillgångar, dels de tillgångar som svarar mot anspråk som kan förutses,

- att analysera i vilken utsträckning det föreligger konflikter mellan olika anspråk och klarlägga konsekvenserna av alternativa sätt att utnyttja naturresurserna samt

- att i den mån det är motiverat av riksintresse dra upp riktlinjer för hushållning med sådana naturtillgångar som är eller kan väntas bli efterfrågade av skilda intressen eller som är särskilt känsliga för miljöpåverkan.

Under program- och planeringsskeden pågick ett omfattande utrednings- och kartläggningsarbete. Syftet med detta arbete var att få underlag för de beslut som var en nödvändig förutsättning för en konkretisering av riktlinjerna. Vidare var detta arbete en förutsättning för att man skulle kunna vidta erforderliga planeringsåtgärder m. m. till följd av de beslutade riktlinjerna. Tyngdpunkten i arbetet under dessa skeden låg på den lokala och regionala nivån även om åtgärder också vidtagits på central nivå för att vidareutveckla riktlinjerna.

I den ovan nämnda promemorian med förslag till NRL konstateras att det hittillsvarande arbetet inneburit att ett omfattande material tagits fram för att ställning skall kunna tas till konkurrensfrågor om mark- och vattenanvändning. Mot denna bakgrund är det därför inte, enligt vad som anges i promemorian, så mycket fråga om att ta fram nytt material i anslutning till de föreslagna reglerna utan snarare att ställa samman redan befintliga kunskaper.

Utskottet

Inledning

I detta betänkande behandlas åtta motioner helt eller delvis. Samtliga motioner har väckts under allmänna motionstiden 1984. Motionerna har det gemensamt att i dem aktualiseras frågor som rör byggnadslagstiftningen och den fysiska riksplaneringen. I några motioner behandlas frågan om prövningen av vissa verksamheter enligt 136 a § byggnadslagen medan i andra krav förs fram om lagreglering av riktlinjerna inom den fysiska riksplaneringen (FRP). I en motion behandlas frågan om kunskapsförsörjningen avseende den fysiska riksplaneringen medan i en annan motion frågan om beslutsordningen m. m. i vissa ärenden enligt byggnadslagen tas upp.

Som framgått ovan pågår ett omfattande förberedelsearbete avseende en ny plan- och bygglag och en lag om hushållning med naturresurser. Flera av de frågor som aktualiseras i motionerna har övervägts och övervägs i regeringens kansli medan andra våren 1983 varit föremål för riksdagens behandling.

Regeringsprövningen av vissa ärenden enligt 136 a § BL

I motion 911 (c) yrkande 17 hemställs att riksdagen som sin mening uttalar att den kommunala vetorätten skall gälla *anläggningar i hela kärnbränslecykeln* med dess olika led. Ett liknande yrkande förs fram i motion 1997 (c). I den senare motionen begärs en ändring i 136 a § BL så att lagrummet medger en regeringsprövning av uranhanteringsens samtliga led.

Som framgått ovan (s. 4) har i promemorian med förslag till naturresurslag föreslagits en utökad prövningsskyldighet avseende anläggningar för kärnteknisk verksamhet. Enligt förslaget i promemorian skall, med den koppling som sker till lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, tillkomsten och lokaliseringen av bl. a. kärnreaktorer, forskningsreaktorer, anläggning för slutförvaring av kärnämne och kärnavfall samt anläggning för brytning av uran provas enligt naturresurslagen.

Vad nu anförts innebär sålunda att riksdagen kan förväntas underställas ett regeringsförslag som tillgodoser vad i motionerna 911 (c) yrkande 17 och 1997 (c) förordats. Vad i motionerna föreslagits kommer sålunda att provas av riksdagen vid behandlingen av förslaget till naturresurslag våren 1985. Ett förverkligande av förslaget i promemorian innebär att vad i motionerna yrkats kommer att i allt väsentligt tillgodoses. Enligt utskottets uppfattning bör riksdagens behandling av förslaget till naturresurslag avvaktas. Motionerna 911 (c) yrkande 17 och 1997 (c) avstyrks med hänvisning till vad nu anförts.

I motionerna 1347 (c) och 1995 (m) begärs ändringar i 136 a § byggnadslagen så att prövningen av *hushållningen med träfiberråvara* upphävs. I den förstnämnda motionen anförts att den nuvarande prövningsskyldigheten är för omständlig och tidsödande. Motionärerna ifrågasätter om regeringen har möjlighet att bedöma tillgången på råvara på sådant sätt att tillståndsgivningen fyller något rimligt ändamål. I den sistnämnda motionen anförts att lagen verkar konserverande på nuvarande industristruktur och kan få en monopoliserande effekt, något som enligt motionärerna särskilt visat sig vid utnyttjandet av det nya virkessortimentet skogsenergi.

Riksdagen hade våren 1983 (CU 1982/83:32) att ta ställning till motioner (m). (c) i vilka yrkades att prövningen av hushållning med träfiberråvara enligt 136 a § byggnadslagen skulle upphävas. Utskottet anförde därvid att bestämmelserna om prövningsplikt beträffande hushållning med träfiberråvara tillkommit för att göra det möjligt att pröva åtgärder som kan medföra en ökning av virkesförbrukningen. Detta behov, anförde utskottet, kvarstod och torde snarast ha förstärkts genom den ökade användningen av träfiberråvara som bränsle. I en reservation (c) yrkades bifall till motionerna. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet, som vidhåller sin tidigare uppfattning, avstyrker motionerna 1347 (c) och 1995 (m). Det kan i detta sammanhang erinras om att en översyn av nu gällande regler pågår inom regeringskansliet varvid bl. a. övervägs lämplig lagteknisk lösning.

Lagreglering av riktlinjerna avseende den fysiska riksplaneringen m. m.

I motion 905 (fp) hemställs att regeringen ges till känna vad i motion 902 (fp) anförts om den fysiska riksplaneringens riktlinjer. I sistnämnda motion anförts att riktlinjerna har urholkats. Motionärerna förordar att riktlinjerna ges ökad tyngd och konkretiseras genom att de lagregleras.

I motion 907 (vpk) begärs att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till en särskild naturresurslag i enlighet med vad i motion 906 (vpk) anförts. I denna motion anges att FRP måste utvidgas till att också omfatta resurshushållningens område. En övergripande naturresurslag är enligt motionärerna nödvändig.

Om riksdagen antar det aviserade förslaget till en naturresurslag torde vad i motion 907 (vpk) föreslagits i allt väsentligt komma att tillgodoses. Det i motionen föreslagna tillkännagivandet kan således nu inte anses erforderligt. Motionen avstyrks.

En lagreglering av FRP-riktlinjerna kommer att ske i naturresurslagen. Ett tillkännagivande enligt vad i motion 905 (fp) föreslagits kan sålunda inte anses fylla något reellt syfte. Vad i denna motion föreslagits torde sålunda komma att tillgodoses utan någon riksdagens begäran därom varför motionen avstyrks.

Kunskapsförsörjningen avseende FRP

I motion 2068 (c) yrkande 3 begärs ett riksdagens tillkännagivande beträffande slopad ytterligare insamling av underlag för FRP. Motionärerna anför att data och andra uppgifter från statliga myndigheter, kommuner, företag och enskilda i hela landet insamlats som underlag för FRP. I fortsättningen bör det, anser motionärerna, vara möjligt att avstå från denna typ av materialsamling eftersom man nu har fått god kännedom om olika områdets känslighet för bebyggelse.

Utskottet bedömer att det på goda grunder bör vara möjligt att tillgodose behovet av kunskaper för den fysiska riksplaneringen eller för dess motsvarighet inom ramen för en naturresurslag utan den typ av kunskapsförsörjning som under 1970-talet gjordes som underlag för program- och planeringsskedena. Beträffande vissa frågor som inte behandlats i den hittillsvarande fysiska riksplaneringen behövs dock självfallet nya kunskaper. Det gäller t. ex. kraven på ekologiska hänsyn. I promemorian med förslag till naturresurslag förs fram en liknande uppfattning. Som där anges bör behovet av ytterligare kunskaper kunna tillgodoses utan särskilda redovisningsomgångar.

Det kan således på goda grunder förutsättas att även frågan om kunskapsförsörjningen kommer att behandlas i det kommande regeringsförslaget till naturresurslag på ett sätt som i allt väsentligt får anses tillmötesgå motionärernas önskemål. Mot bakgrund av kommande förslag bör riksdagen inte i nu

förevarande sammanhang besluta enligt motion 2068 (c) yrkande 3. Det kommande förslaget till naturresurslag bör avvaktas.

Beslutsordningen avseende vissa markhushållningsfrågor

I motion 2121 (m) yrkas att riksdagen uttalar sig för att, inom givna riktlinjer för FRP, de kommunala och statliga regionala organen själva får göra rimliga avvägningar mellan markhushållningsintressen och övriga regionalpolitiska intressen och därvid även beakta naturvårdens och kulturvårdens intressen.

Motiveringen för yrkandet, som finns i motion 2116 (m) tar upp markhushållningsfrågorna i Skåne. Motionärerna anför att det markhushållningsprogram för Skåne som riksdagen tidigare (se CU 1981/82:4) beslutat om bör gälla men att det i nuvarande situation bör vara lättare än tidigare att göra avvägningar mellan olika markhushållningsintressen.

Motionärerna ansluter sig till statsmakernas tidigare beslut avseende markhushållningsprogrammet och konstaterar att det nu bör vara möjligt att lättare än tidigare göra avvägningar mellan olika intressens markanspråk. Motionärerna begär ett riksdagens uttalande av innebörden att de statliga regionala organen själva skall få göra rimliga avvägningar mellan markhushållningsintressen och övriga regionalpolitiska intressen.

Såvitt utskottet kunnat bedöma har motionärerna inte framfört förslag om att nuvarande beslutsordning beträffande frågor om markhushållningen skall överges. Ett uttalande om en ändrad beslutsordning bör i alla händelser inte nu göras. Utskottet vill för sin del också notera att promemorian med förslag till en naturresurslag innehåller ett förslag som förskjuter ansvarsfördelningen för hushållning med jordbruksmark. Enligt förslaget kommer kommunerna att ges ett större ansvar för markhushållningen.

Även beträffande den i motion 2121 (m) aktualiserade frågan bör kommande regeringsförslag avvaktas. Motionen avstyrks sålunda.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *prövning av uranhanteringsens alla led* att riksdagen avslår motionerna 1983/84:911 yrkande 17 och 1997,
2. beträffande *prövning av hushållning med träfiberråvara* att riksdagen avslår motionerna 1983/84:1347 och 1995,
3. beträffande *en naturresurslag* att riksdagen avslår motion 1983/84:907,
4. beträffande *lagreglering av riktlinjerna inom den fysiska riksplaneringen* att riksdagen avslår motion 1983/84:905,
5. beträffande *kunskapsförsörjningen avseende den fysiska riksplaneringen* att riksdagen avslår motion 1983/84:2068 yrkande 3,

6. beträffande *beslut om markhushållning* att riksdagen avslår motion 1983/84:2121.

Stockholm den 23 oktober 1984

På bostadsutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Maj-Lis Landberg (s), Knut Billing (m), Magnus Persson (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Lennart Nilsson (s), Margareta Gard (m), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s) och Nils Nordh (s).

Reservationer

1. Prövning av uranhanteringens alla led (mom. 1)

Kjell A. Mattsson (c), Birgitta Hambræus (c) och Tore Claeson (vpk) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 6 som börjar "Vad nu" och slutar "nu anförts" bort lyda:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motionerna 911 (c) och 1997 (c) om att byggnadslagens 136 a § bör ändras så att lagrummet omfattar en regeringsprövning av uranhanteringens samtliga led. De anläggningar som utnyttjar uran medför långsiktiga bindningar och stora effekter inte minst vad beträffar miljön.

F.n. prövas atomkraftsanläggning och upparbetningsanläggning som sådana enligt 136 a § byggnadslagen. Övriga verksamheter avseende uranhantering kan regeringen pröva efter beslut i det enskilda fallet enligt detta lagrum. Detta är inte tillfredsställande. Enligt utskottets uppfattning bör prövningsskyldigheten vara ovillkorlig.

Utskottet finner det lämpligt att den anknytning till lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet – som förordas i promemorian med förslag till lag om hushållning med naturresurser – görs redan inom ramen för byggnadslagstiftningen. Vad nu förordats innebär bl. a. att det s. k. kommunala vetot kommer att kunna tillämpas för all kärnteknisk verksamhet. I bilaga till detta betänkande läggs i enlighet härmed ett förslag till ändring i byggnadslagen fram. Den nu förordade lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1985.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *prövning av uranhanteringens alla led* att riksdagen med anledning av motion 1983/84:911 yrkande 17 och 1997 antar

vid detta betänkande som bilaga fogat och som reservanternas förslag betecknade lydelse till lag om ändring i byggnadslagen (1947:385).

2. Prövning av hushållning med träfiberråvara (mom. 2)

Kjell A. Mattsson (c), Rolf Dahlberg (m), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c) och Margareta Gard (m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 6 som börjar "Utskottet, som" och slutar "lagteknisk lösning" bort lyda:

Utskottet ansluter sig till vad i en reservation (c) till betänkandet BoU 1982/83:32 föreslagits om att prövningsplikt inte bör föreligga beträffande hushållning med träfiberråvara. När det gäller ärenden som provas med avseende på hushållningen med träfiberråvara är situationen en annan än när det gäller övriga verksamheter som provas enligt 136 a § byggnadslagen. Det kan rimligen hävdas att prövningsgrunden träfiberråvara bör bedömas med utgångspunkt i landets totala situation och i första hand gälla den samlade förbrukningen av träfiberråvara.

Dessutom är det nuvarande prövningsförfarandet byråkratiskt och omständligt.

Enligt utskottets uppfattning bör prövningsgrunden hushållning med träfiberråvara utgå ur 136 a § byggnadslagen. Denna prövningsgrund bör heller inte ingå i en naturresurslag.

Som framhålls av motionärerna konstateras i rapporten Ökad eldning med skogsråvara att regleringen av eldningsanläggningars utbyggnad verkar hämmande på utvecklingen och att den därför bör ersättas av en anmälnings-skyldighet.

Sammanfattningsvis finner utskottet att riksdagen hos regeringen bör hemställa om förslag som innebär att prövningen av hushållning med träfiberråvara enligt 136 a § byggnadslagen snarast upphävs.

dels utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *prövning av hushållning med träfiberråvara* att riksdagen med anledning av motionerna 1983/84:1347 och 1995 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Lagreglering av riktlinjerna avseende den fysiska riksplaneringen m. m. (mom. 4)

Kerstin Ekman (fp) anför:

I motion 905 (fp) föreslås en lagreglering av riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen. Som framgår av föreliggande betänkande (s. 7) avses riksdagen komma att föreläggas förslag om en lagreglering. Jag förutsätter

att i en sådan reglering de nuvarande riktlinjerna avseende bl. a. älvar och älvsträckor oförändrade tas in i en naturresurslag.

I enlighet med vad jag nu anført förutsätter jag sålunda att de förslag till ändrade riktlinjer som lagts fram i departementspromemorian Komplettering av planen för vattenkraftsutbyggnad (Ds I 1984:26) inte förverkligas. I promemorian föreslås de genom riktlinjerna nu undantagna projekten Hocksjö, Belne och Edänge ingå i regeringens plan för utbyggnad av vattenkraften.

Den förra regeringen remitterade till lagrådet ett förslag som bl. a. innebar en lagreglering av riktlinjerna. Denna lagrådsremiss återkallades genom ett beslut av den nuvarande regeringen. Detta var olyckligt. Denna uppfattning har förstärkts bl. a. genom de förslag som lagts fram i den ovan nämnda departementspromemorian.

2. Beslut om markhushållning (mom. 6)

Kjell A. Mattsson och Birgitta Hambræus (båda c) anför:

Vid behandlingen av motion 2121 (m) i vilken behandlas beslutsordningen avseende vissa markhushåll konstaterar utskottet i betänkandet (s. 8) att i promemorian med förslag till naturresurslag frågan om ansvarsfördelningen avseende hushållning med jordbruksmark tagits upp. I promemorian föreslås kommunerna ges ett större ansvar för markhushållningen.

Vi har ingen erinran mot ett ökat lokalt inflytande beträffande markhushållningen men vill betona vikten av att jordbruksmarken även i fortsättning en kommer att vara ett riksintresse.

Bilaga

Reservanterns

Förslag till

Lag om ändring i byggnadslagen (1947:385)

Härigenom föreskrivs att 136 a § byggnadslagen (1947:385)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

136 a §

Tillkomsten och lokaliseringen av industriell eller liknande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar, skall prövas av regeringen i den omfattning som nedan säges. Beträffande verksamhet som är av väsentlig betydelse endast för hushållningen med träfiberråvara får dock regeringen överlämna till annan myndighet att pröva frågan om tillstånd.

Nyanläggning av följande slag av verksamhet skall prövas, nämligen

1. järn- och stålverk, metallverk och ferrolegeringsverk,
2. sågverk med en årlig produktionskapacitet om 5 000 m³ sågade trävaror eller mer, massafabrik, pappersbruk, fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood samt anläggning för framställning av träfiberbränsle, om användningen per kalenderår av träfiberråvara kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått,

3. fabrik för framställning av oorganiska eller organiska kemikalier eller av petrokemiska produkter i övrigt,

4. fabrik för raffinering av råolja,

5. atomkraftanläggning,

5. anläggningar för kärnteknisk verksamhet som skall prövas av regeringen även enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle,

6. anläggning för upparbetning av atombränsle,

7. ångkraftanläggning och annan anläggning för eldning med fossilt bränsle med tillförd effekt överstigande 500 megawatt,

8. anläggning för eldning med träfiberråvara om förbrukningen per kalenderår av sådan råvara kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått,

6. ångkraftanläggning och annan anläggning för eldning med fossilt bränsle med tillförd effekt överstigande 500 megawatt,

7. anläggning för eldning med träfiberråvara om förbrukningen per kalenderår av sådan råvara kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått.

¹ Lagen omtryckt 1981:872.

Nuvarande lydelse

9. fabrik för framställning av gödselmedel.

10. cementfabrik.

Föreslagen lydelse

8. fabrik för framställning av gödselmedel.

9. cementfabrik.

Utvidgning av verksamhet vid sågverk, massafabrik, pappersbruk och fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood skall prövas om förbrukningen per kalenderår av träfiberråvara kommer att öka i förhållande till det av åren 1973, 1974 eller 1975 när förbrukningen var högst eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits enligt denna paragraf. Prövningsskyldighet föreligger ej om ökningen mätt i rundvirke eller motsvarande mängd annan träfiberråvara ej uppgår till 10 000 m³ eller, utan att uppgå till 20 000 m³, är mindre än en procent av den till jämförelse valda förbrukningen. Prövningsskyldighet föreligger ej heller för utvidgning av verksamhet som sker utan samband med utbyggnad av anläggning, om denna den 1 juni 1976 ingår i en förvaltningsenhet som efter ansökan registrerats hos regeringen, och om förbrukningen av träfiberråvara inom den registrerade förvaltningsenheten ej ökar mer än i föregående punkt säges.

Utvidgning eller annan ändring av verksamhet vid anläggning för framställning av träfiberbränsle och vid eldningsanläggning skall prövas, om användningen per kalenderår av träfiberråvara vid anläggningen kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått.

Finner regeringen för visst fall att verksamhet som avses i andra, tredje eller fjärde stycket ej är av den betydelse som i första stycket säges, kan regeringen medgiva undantag från prövningsskyldigheten.

Prövning avseende verksamhet vid sågverk, fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood, anläggning för framställning av träfiberbränsle samt anläggning för eldning med träfiberråvara skall, om regeringen inte beslutar annat, avse endast verksamhetens betydelse för hushållningen med träfiberråvara.

Nyanläggning eller utvidgning av verksamhet som avses i första stycket och som inte omfattas av prövningsskyldighet enligt andra, tredje eller fjärde stycket skall prövas om regeringen i visst fall beslutar om detta.

Tillstånd enligt första stycket får meddelas endast om kommunen tillstyrkt detta.

Tillstånd kan förenas med villkor för tillgodoseende av allmänna intressen och göras beroende av att saken inom viss tid fullföljes genom ansökan till koncessionsnämnden för miljöskydd i den ordning som föreskrives i miljöskyddslagen (1969:387).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

